

DANSK LANDBRUGS RAMMEVILKÅR OG KONKURRENCEEVNE

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

CBS har konkluderet, at de danske særregler i alt har kostet gennemsnitlige heltidsbedrifter i størrelsesordenen 7 til 15 millioner kroner hver over årene 1997-2016. Tabet har været størst på svinebrugene og mindst på kvægbedrifterne.

Den 2. august 2016 har lektor Troels Troelsen på et åbent møde på CBS (Copenhagen Business School) offentliggjort resultatet af et udredningsarbejde, hvor man har sammenlignet rammevilkårene i Danmark og en række andre lande, primært Nordtyskland, Sverige og England. Rapporten kan hentes på dette [link](#)

Med udgangspunkt i observationer fra i alt 53 eksisterende bedrifter (i rapporten kaldet "gårde") er der regnet på konsekvenserne ved at overføre de respektive rammevilkår til 3 udvalgte danske "case" bedrifter, der repræsenterer.

- 2.688 Planteavlsejendomme (konventionel) – med et gennemsnit på 243 ha jord
- 2.669 Svineejendomme (konventionel) – 332 dyreenheder og 169 ha jord
- 2.987 Malkekvægejendomme (konventionel) – 292 dyreenheder og 150 hektar jord

= 8.344 Heltids ejendomme med i alt 1,552 mio. ha eller ca. 65 pct. af de danske dyrkede arealer (2,4 mio. ha) og ca. 80 pct. af husdyrholdet.

Fra rapportens hovedkonklusion kan citeres følgende:

De danske rammevilkårs reguleringer er ofte selvvalgte ligesom de danske miljømålsætninger.

"Tillige er der modsætninger mellem Landbrugspolitikken og Miljøpolitikken. Det er illustreret i

følgende udtræk fra tabel 6.4. i kapitel 6, hvor målet i den vandplan, som er vedtaget i juni 2016, er en reduktion til 44.000 t kvælstof af udvaskning til farvande og et krav om en landekvote på kun 200.000 ton kvælstof med i dag efter Landbrugspakkens indførelse i 2017 med 445.000 tons N. N-målet ikke blot eliminerer landbrugspakkens ekstra tildeling på 83.000 tons N, men indebærer en formindskelse på 44,7 % af 2015-kvælstoftildelingen. Såfremt dette gennemføres, så vil de økonomiske konsekvenser for dansk landbrug være uoverskuelige, hvis der ikke kommer en tilsvarende økonomisk kompensation for tab af dyrkningsmuligheder. Størrelsen af denne kompensation vil kræve en ny analyse.”

Følgende tabel indeholder en opsummering af de fundne tab på ”case” bedrifterne:

Tabel 1.1. Samlet oversigt over beregningerne for hver brugstype af rammevilkårstab af danske skatter og afgifter og dyrkningsindskrænkninger.				
Alle tal DKK ¹⁵ pr. brug pr. år		Plantebrug 243 ha	Slagtesvinebrug 169 ha	Malkekvægbrug 150 ha
		Tabsinterval	Tabsinterval	Tabsinterval
Jordkat, pesticideafgifter, energiafgifter mm. Tabel 4.13-14 og 4.6.	DKK	224.288-267.787	185.000-305.000	134.776-192.779
Tab relateret til miljøkrav vedr. dyreenheder (tabel 4.15)	DKK	Opgøres ikke. Er meget få dyreenh.	190.000-341.000	291 - 318 pr. DE + 85.000 – 93.000
Tab relateret til dyrkningskrav ha (se tabel 4.15) middeltal 637 kr pr. ha	DKK	54.791	107.653	Skønnet 60.000 (nedsat fra 95.500)

I henhold til rapportens tabel 4 er det samlede middeltab i kroner pr. bedrift pr. år for de 3 bedriftstyper:

- Planteavl: 401.000
- Slagtesvin: 618.000
- Kvægbrug: 295.000

I henhold til tabellen på side 2 i rapporten er det samlede middeltab pr. bedrift i perioden 1997–2016:

- Planteavl: 10,5 mill.
- Slagtesvin: 12,3 mill.
- Kvæg: 7,8 mill.

For svinebrugene er det samlede tab 20 gange (antallet af år i intervallet) større end det årlige middeltab, mens det er 26 gange større for de to andre brugstyper, hvilket ifølge Troels Troelsen skyldes anderledes fordeling af konsekvenserne over årene (personlig kommunikation)

På mødet på CBS nævnte Troels Troelsen, at en efterlevelse af de foreliggende vandområdeplaner og kravene i CO₂ – handlingsplanen m.v. vil være særdeles ødelæggende for landbrugsproduktionen i Danmark.

Troels Troelsen nævnte på mødet, at en analyse, som den han – sammen med de øvrige forfattere – har gennemført skulle have været gennemført, før de danske regler blev lagt fast. Med hensyn til den danske kvælstofregulering støtter han Miljø-og Fødevareministerens forslag om en international evaluering af den danske kvælstofregulering.

Forfatterteamet har bl.a. konkluderet, at der ikke er større kvælstofudvaskning fra landbruget i andre lande, end fra dansk landbrug, og man anbefaler, at der bliver skelet mere til, hvad der er sket i Sverige:

”Inspiration til at ændre på dansk landbrugs forringede konkurrenceevne kan hentes i den skånske ”smarte gødsning” og overvågning af input-output gennem Næringsstofbalancer på gårdniveau som det også praktiseres i Tyskland. Der bør være betydelige inspirationer til gennemgang og lettelse af afgifter, skatter, dyrknings- og husdyrregulativer i forhold i nabolande samt i nye teknikker anvendt i Sverige til at reducere udvaskning fra marker og å-systemer. Især nyt syn på metoder til at reducere udvaskning af kvælstof vil kunne inspirere i implementeringen af en Vandmiljøplan uden de planlagte voldsomme krav til reduktion af kvælstof til landbruget.”

DATAGRUNDLAGET

Om datagrundlaget kan man læse følgende i rapporten:

”Datamaterialet pr. gård har fokus på tildelt kvælstof N og høstudbytter for væsentlige salgsafgrøder i sædskiftet. Analysens metodevalg giver mulighed for at sammenligne den marginale effekt af dansk gødsningslovgivning og udenlandsk praksis. De mange andre forhold som driftslederen på et landbrug skal vælge og beslutte i sin drift, såsom indsats af arbejdskraft, maskinvalg, vedligehold/investering samt finansiering og gæld har ingen relation til rammevilkår og dansk afledt konkurrenceevne.

Patriotisk Selskab i Odense v/udviklingsdirektør Per Borreby og chefkonsulent Troels Toft har stillet data for 9 gårde til rådighed for analysen og i samarbejde med Agribenchmark, Braunsweig er der stillet data til rådighed for 7 midttyske og 3 engelske gårde”

Grossbetrieberatung i Holsten v/dipl.ing.agrar Soenke Husmann har bidraget med data fra 14 gårde i Slesvig-Holsten og Mecklenburg.

Oplysninger fra de resterende 20 gårde har forskerholdet bag analysen indsamlet

Per Landén, Hans Törnlycke og Frans W. Langkilde har assisteret med kontakter og viden om landbrugsforhold i Skåne. Johan von Rosen har skaffet oplysninger og kontakter i England.”

RAPPORTEN BLIVER UDBYGGET

Den udgivne rapport indeholder endnu ikke følgende kapitler, som vil komme senere:

- Kapitel 3 Landbruget set i samfundsregi
- Kapitel 7 Svineslagtesektoren og smågriseeksport

- Kapitel 8 Statslig omfordeling af landbrugets EU-tilskud til økologi

REFERENTENS KOMMENTAR

Der er tale om en spændende rapport, som bygger på informationer fra eksisterende bedrifter i forskellige lande, og dermed en mere helhedsorienteret analyse, end vi hidtil har set.

Den indeholder en række vurderinger af tabsstørrelser, og en række forudsætninger for årsagssammenhænge, som givetvis kan diskuteres i detaljerne, men hovedkonklusionerne viser endnu en gang, at de af politikerne givne vilkår for danske landmænds udførelse af deres erhverv har været og stadig er langt ringere end i vore nabolande.